

Облік і оподаткування

УДК 657.6:338.43:004

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18724872>

Аналітичне забезпечення управління фінансовою результативністю підприємств агробізнесу в умовах цифрової трансформації

Молдован Мирослав Михайлович,

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і природокористування України,

м. Київ, Україна

<https://orcid.org/0009-0009-5374-4904>

Прийнято: 05.02.2026 | Опубліковано: 21.02.2026

Анотація: У статті досліджено теоретико-методичні та прикладні аспекти аналітичного забезпечення управління фінансовою результативністю підприємств агробізнесу в умовах цифрової трансформації економіки. Обґрунтовано, що зростання обсягів інформації, ускладнення виробничо-збутових процесів, підвищення рівня ризиків та нестабільність зовнішнього середовища зумовлюють необхідність переходу від традиційних, ретроспективно орієнтованих підходів фінансового аналізу до інтегрованих цифрово-орієнтованих інформаційно-аналітичних систем.

Узагальнено наукові підходи до трактування сутності діджиталізації та встановлено відсутність єдиної концептуальної парадигми її визначення, що актуалізує потребу систематизації теоретичних засад цифрової трансформації управління фінансовими результатами. Доведено, що діджиталізація агробізнесу є комплексним трансформаційним процесом, спрямованим на автоматизацію бізнес-процесів, оптимізацію використання ресурсів, удосконалення інформаційно-комунікаційних зв'язків і підвищення конкурентоспроможності

підприємств.

Обґрунтовано роль інформаційно-аналітичної системи управління фінансовою результативністю (ІАСУФР) як ключового інструменту формування обґрунтованих управлінських рішень у режимі реального часу. ІАСУФР визначено як комплекс взаємопов'язаних елементів (люди, технології, процеси, дані), що забезпечує збір, обробку, аналіз та інтерпретацію фінансової інформації підприємства, яка дозволяє підприємствам агробізнесу системно підходити до управління фінансовою результативністю, поєднуючи технологічну надійність із високою якістю аналітичних висновків. Запропоновано типову структуру діджиталізованої ІАСУФР, що включає модулі збору, зберігання, аналітичної обробки, візуалізації даних і забезпечення інформаційної безпеки. Розроблено концептуальну модель діджиталізації ІАСУФР підприємств агробізнесу, яка відображає логічну послідовність формування управлінських рішень на основі інтеграції внутрішніх і зовнішніх джерел даних, сучасних цифрових технологій та аналітичних модулів. Вона сприятиме посиленню конкурентних позицій аграрних підприємств, підвищуватиме їх адаптивність до ринкових змін, здатність до впровадження інновацій та інвестиційну привабливість.

Ключові слова: агробізнес, фінансова результативність, аналітичне забезпечення, аналітичне забезпечення управління фінансовою результативністю, діджиталізація, інформаційно-аналітична система, цифрова трансформація.

Analytical Support for Managing the Financial Performance of Agricultural Enterprises in the Context of Digital Transformation

Myroslav Moldovan,

Postgraduate student, National University of Life and Environmental Sciences

of Ukraine, Kyiv, Ukraine,

<https://orcid.org/0009-0009-5374-4904>

Abstract: The article explores the theoretical, methodological, and applied aspects of analytical support for financial performance management in agribusiness enterprises amidst the digital transformation of the economy. It is substantiated that the increasing volume of information, the growing complexity of production and sales processes, rising risk levels, and environmental instability necessitate a transition from traditional, retrospectively oriented financial analysis approaches to integrated, digital-oriented information and analytical systems.

Scientific approaches to interpreting the essence of digitalization are generalized, revealing the lack of a unified conceptual paradigm for its definition, which highlights the need to systematize the theoretical foundations of digital transformation in financial performance management. It is proven that the digitalization of agribusiness is a comprehensive transformational process aimed at automating business processes, optimizing resource utilization, improving information and communication links, and enhancing the competitiveness of enterprises.

The role of the Information and Analytical System of Financial Performance Management (IASFPM) is substantiated as a key tool for making informed management decisions in real-time. IASFPM is defined as a complex of interconnected elements (people, technologies, processes, and data) that ensures the collection, processing, analysis, and interpretation of an enterprise's financial information, enabling agribusinesses to adopt a systematic approach to financial performance management by combining technological reliability with high-quality analytical

insights. A typical structure for a digitalized IASFPM is proposed, including modules for data collection, storage, analytical processing, visualization, and information security. A conceptual model for the digitalization of IASFPM in agribusiness enterprises has been developed, reflecting the logical sequence of management decision-making based on the integration of internal and external data sources, modern digital technologies, and analytical modules. This model will contribute to strengthening the competitive positions of agricultural enterprises, increasing their adaptability to market changes, their capacity for innovation, and their investment attractiveness.

Keywords: agribusiness, financial performance, analytical support, analytical support for financial performance management, digitalization, information and analytical system, digital transformation.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасний розвиток підприємств агробізнесу відбувається в умовах високої ринкової турбулентності, посилення конкуренції, нестабільності зовнішнього середовища та стрімкої цифрової трансформації економіки. Цифрові технології змінюють підходи до формування, обробки та використання економічної інформації, зумовлюючи перехід від традиційних обліково-звітних моделей до інтегрованих інформаційно-аналітичних систем управління. У таких умовах особливої ваги набуває якість аналітичного забезпечення управління фінансовою результативністю підприємств агробізнесу, оскільки саме воно формує інформаційну основу для обґрунтування управлінських рішень, оцінювання ефективності діяльності та забезпечення стійкого розвитку.

Разом із тим на практиці аналітичні підсистеми управління фінансовими результатами на багатьох аграрних підприємствах залишаються фрагментованими, орієнтованими переважно на ретроспективні показники та недостатньо інтегрованими з цифровими платформами обліку, планування й

операційного управління. Наявні підходи часто не забезпечують належного рівня оперативності, деталізації та прогнозної спроможності аналітичної інформації, що обмежує можливості своєчасного реагування на зміни кон'юнктури ринку, ресурсних обмежень і ризиків. Особливо це відчутно в агробізнесі, де фінансова результативність значною мірою залежить від сезонності, цінової волатильності, логістичних чинників та виробничо-біологічних особливостей.

У науковому вимірі проблема полягає у необхідності розвитку методичних підходів до побудови цифрово-орієнтованої системи аналітичного забезпечення управління фінансовою результативністю, що поєднує дані бухгалтерського обліку, управлінської звітності, операційної та ринкової аналітики. У практичному аспекті — у формуванні інструментарію аналітичної підтримки прийняття рішень, здатного підвищити прозорість фінансових результатів, точність їх оцінювання, якість планування та контроль досягнення цільових показників.

Отже, дослідження аналітичного забезпечення управління фінансовою результативністю підприємств агробізнесу в умовах цифрової трансформації безпосередньо пов'язане з вирішенням важливих наукових і прикладних завдань щодо вдосконалення інформаційно-аналітичних систем, підвищення ефективності управління, зміцнення конкурентоспроможності та забезпечення довгострокової фінансової стійкості суб'єктів аграрного сектору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика цифрової трансформації та аналітичного забезпечення управління фінансовою результативністю підприємств привертає увагу наукової спільноти як в Україні, так і за її межами. У сучасних дослідженнях діджиталізація розглядається як ключовий чинник підвищення ефективності, прозорості та адаптивності управлінських процесів, що безпосередньо впливає на фінансові результати діяльності підприємств різних галузей економіки, зокрема агробізнесу.

Насамперед у наукових працях широко висвітлюються загальні питання цифрової трансформації аграрного сектору. Зокрема, А. Ольховський, В. Мініна

[1] дослідили вплив упровадження цифрових технологій на ефективність агробізнесу, конкурентоспроможність і стійкість сільськогосподарських підприємств. Автори визначили ключові чинники успішної діджиталізації, серед яких фінансова підтримка, кадрове забезпечення, розвиток інфраструктури та підвищення рівня цифрової грамотності аграріїв.

Розвиваючи цей напрям, А. Завербний, Л. Залізна та М. Трач [2] акцентують увагу на тому, що для вітчизняних підприємств діджиталізація означає системний перехід від традиційних методів здійснення бізнес-процесів до впровадження інноваційних та інтелектуальних цифрових технологій. У їхніх дослідженнях цифровізація розглядається як важливий інформаційний фактор формування конкурентоспроможності підприємств, зокрема експортно-орієнтованих.

Більш комплексний галузевий підхід представлено у працях О. Поліщук, С. Михайловина, О. Матрос та О. Ратушна [3], які аналізують технологічні, економічні та соціальні аспекти цифрової трансформації аграрного сектору. Дослідники підкреслюють можливості цифрових рішень у частині оптимізації виробничих процесів, підвищення ефективності використання ресурсів і покращення якості продукції, що створює інформаційну базу для подальшої аналітичної оцінки результативності діяльності.

Теоретичні засади цифрової трансформації агробізнесу та інноваційних технологій управління виробництвом і реалізацією продукції узагальнено у роботі Л. Буряк [4], де систематизовано сучасні підходи до впровадження цифрових рішень як інструменту підвищення ефективності та конкурентоспроможності аграрних підприємств.

Водночас у науковій літературі окремо обґрунтовується стратегічний вимір діджиталізації. Так, Л. Лігоненко, А. Хріпко А. та А. Доманський А. [5] розглядають цифрову трансформацію як результат прагнення бізнес-організацій до сталого підвищення конкурентоспроможності та адаптації до динамічного середовища. Подібної позиції дотримуються й Гудзь О., Федюнін С. та Щербина

В. [6], які трактують діджиталізацію не лише як технологічний інструмент, а як стійку конкурентну перевагу та засіб переорієнтації управлінської і бізнесової діяльності.

Поряд із дослідженнями цифровізації, значна увага приділяється розвитку аналітичного та обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами підприємств. Зокрема, Ю. Гайбура [7] узагальнив наукові підходи до механізмів управління та методики аналізу фінансових результатів підприємств в умовах кризових явищ і довів, що використання сучасного аналітичного інструментарію сприяє оптимізації фінансових результатів та забезпеченню довгострокового економічного зростання.

Практичні аспекти побудови системи обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами розкрито у дослідженні М. Жадана та Я. Батія [8], де запропоновано напрями вдосконалення інформаційної бази для внутрішніх і зовнішніх користувачів та підходи до системного формування показників фінансового результату.

Подальший розвиток цієї проблематики представлено у роботах Т. Гайдучок, С. Вітер, Ю. Гданської [9] які здійснили аналіз існуючих підходів до обліку й аналізу фінансових результатів, визначили проблемні аспекти їх практичного застосування та запропонували напрями удосконалення обліково-аналітичних процедур. Своєю чергою, Т. Мокляк [10] обґрунтовує необхідність інтеграції сучасних аналітичних інструментів із традиційною системою бухгалтерського обліку та підкреслює значення предиктивної аналітики й сценарного моделювання для прогнозування фінансових тенденцій і ризиків.

Таким чином, результати аналізу наукових праць свідчать про достатньо ґрунтовне опрацювання питань цифрової трансформації та обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами. Водночас потребують подальшого розвитку методичні та прикладні аспекти формування саме цифрово-орієнтованої системи аналітичного забезпечення управління фінансовою результативністю підприємств агробізнесу.

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми.

Незважаючи на значну кількість наукових праць, присвячених питанням цифрової трансформації, підвищення конкурентоспроможності підприємств, а також розвитку аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами, низка важливих аспектів залишається недостатньо розкритою як у теоретичному, так і в прикладному вимірі.

Передусім у більшості досліджень цифровізація розглядається переважно на рівні впровадження технологій та цифрових платформ, тоді як питання трансформації саме аналітичного забезпечення управління фінансовою результативністю висвітлюються фрагментарно. Недостатньо систематизовано методичні підходи до інтеграції цифрових даних із обліково-аналітичними моделями оцінювання фінансових результатів, що знижує практичну цінність наявних напрацювань для управлінських рішень.

Крім того, наукові роботи здебільшого орієнтовані на загальні моделі підприємств і не враховують у повній мірі галузеву специфіку агробізнесу — сезонність виробництва, залежність від природно-кліматичних факторів, цінову волатильність, логістичні ризики та біологічний характер активів. Це зумовлює потребу в адаптації аналітичного інструментарію управління фінансовою результативністю до особливостей аграрного сектору в умовах цифрової трансформації.

Також недостатньо розробленими залишаються питання формування інтегрованих інформаційно-аналітичних систем, що поєднують облікові, управлінські, операційні та зовнішні цифрові дані в єдиному аналітичному контурі оцінювання фінансової результативності. Потребують подальшого опрацювання підходи до використання предиктивної аналітики, ризик-орієнтованого аналізу у процесі управління фінансовими результатами аграрних підприємств.

Отже, існує науково-практична потреба у поглибленні теоретико-методичних засад і розробленні прикладних рекомендацій щодо побудови

цифрово-орієнтованої системи аналітичного забезпечення управління фінансовою результативністю підприємств агробізнесу, що й визначає напрям подальших досліджень у межах даної тематики.

Запропоноване дослідження спрямоване на комплексне теоретичне обґрунтування та розробку методичного інструментарію щодо трансформації системи аналітичного забезпечення управління фінансовою результативністю підприємств агробізнесу в умовах діджиталізації. Основна увага зосереджена на переході від ретроспективного аналізу до проактивного управління на основі впровадження ІАСУФР, що дозволить аграрним підприємствам оперативно адаптуватися до ринкових змін, оптимізувати ресурси та підвищити свою інвестиційну привабливість через використання сучасних цифрових технологій.

Формулювання цілей статті (визначення завдань). Метою статті є обґрунтування теоретико-методичних засад і розроблення практичних підходів до формування аналітичного забезпечення управління фінансовою результативністю підприємств агробізнесу в умовах цифрової трансформації з урахуванням галузевої специфіки, інформаційних можливостей цифрових технологій та потреб управлінського прийняття рішень.

Для досягнення поставленої мети в статті передбачено вирішення таких завдань:

- проаналізувати теоретичні підходи до трактування сутності діджиталізації та систематизувати сучасні цифрові технології та інструменти;
- дослідити вплив цифрової трансформації на систему управління фінансовою результативністю підприємств агробізнесу;
- розкрити сутність, функціональне ІАСУФР в також обґрунтувати необхідність її трансформації на засадах діджиталізації;
- визначити типові структурні компоненти діджиталізованої ІАСУФР підприємств агробізнесу та розробити її концептуальну модель.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах цифрової трансформації економіки, аналітичне забезпечення управління фінансовою

результативністю перетворюється на ключовий елемент системи управління підприємствами агробізнесу. Зростання обсягів інформації, ускладнення виробничо-збутових процесів і підвищення рівня ризиковості господарської діяльності, зокрема, через військові дії, зумовлюють необхідність переходу від традиційних підходів фінансового аналізу до інтегрованих цифрово-орієнтованих аналітичних систем. Як зазначають Л. Лігоненко, А. Хріпко та А. Доманський [5, с.20], діджиталізація відкриває бізнес-організаціям, багато нових можливостей для ефективного впровадження діджитал-інструментарію. Вона покликана спростити та прискорити роботу з великими базами даних, забезпечити автоматизацію усіх видів діяльності (основної та допоміжної операційної, інвестиційної, фінансової), покращення комунікації з клієнтами, постачальниками і партнерами та усіма інститутами зовнішнього середовища, формування нових засад взаємодії в межах підприємства — між підрозділами, працівниками, менеджментом, перехід до нових організаційних форм господарювання.

Аналіз фахових джерел (табл. 1) свідчить про відсутність єдиної концептуальної парадигми щодо визначення теоретичних основ діджиталізації, що зумовлює наявність дискусійних питань та теоретичних прогалів у даній сфері.

Таблиця 1

Трактування терміну діджиталізація в наукових джерелах

№ з/п	Автор (и)	Зміст терміну
1.	А. Завербний, Л. Залізна, М. Трач	Процес діджиталізації передбачає трансформування, активне запровадження та використання цифрових технологій у бізнес-процесах задля їх оптимізування, автоматизування, покращення інформаційно-комунікаційних зв'язків із стейкхолдерами та підвищення рівня ефективності господарської діяльності підприємств і організацій та рівня їх конкурентоспроможності.
2.	О. Поліщук, С. Михайловина, О. Матрос, О. Ратушна	Процес діджиталізації характеризується трансформаційними змінами, пов'язаними з впровадженням цифрових технологій, спрямованих на оптимізацію та автоматизацію бізнес-процесів, удосконалення комунікаційних зв'язків із споживачами та підвищення ефективності господарської діяльності.
3.	Л. Лігоненко, А. Хріпко, А. Доманський	Діджиталізація — це процес перенесення інформації у цифрову форму, тобто перетворення паперових книжок у електронні, фотографії у зображення на екрані тощо.

4.	О. Гудзь, С. Федюнін, В. Щербина	Діджиталізація – це заснований на можливостях сучасної ІТ-індустрії процес застосування підприємствами сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для досягнення своєї мети, зорієнтований на трансформацію існуючих бізнес-процесів шляхом їх діджиталізації.
5.	А. Лапін, І. Грінчук, В. Терещук	Діджиталізація як процес – це один зі способів еволюції структури управління на підприємствах, скорочення рівнів управління та підвищення ефективності процесів.
6.	В. Варга	Діджиталізація – це процес систематизації, використання, обробки інформації у цифровому форматі, з метою вдосконалення обслуговування споживачів у бізнес-середовищі.
7.	Т. Харченко	Діджиталізація - це процес упровадження сучасних технологій та інструментів, що забезпечують швидкість, точність і автоматизацію внутрішніх процесів компанії.
8.	Н. Скопенко, І. Северина, О. Кириченко, В. Голобородько	Діджиталізація відображає процеси впровадження цифрових технологій в різні сфери суспільного життя та бізнесу.
9.	Т. Ільченко	Діджиталізація агробізнесу – це процес впровадження цифрових технологій та інновацій з метою оптимізації всіх аспектів сільськогосподарської діяльності
10.	Т. Лазоренко, І. Шолом	Процес діджиталізації характеризується трансформацією, впровадженням цифрових технологій з метою оптимізації та автоматизації бізнес-процесів, покращення комунікаційних зв'язків із споживачами та підвищення ефективності господарської діяльності.

Джерело: сформовано автором на основі [2; 3; 5; 6; 11-16]

Візуалізація комплексного підходу до цифровізації агробізнесу (рис. 1) дозволяє простежити архітектоніку трансформаційних процесів: від первинної аналітики великих даних до глибокої автоматизації та впровадження розподілених реєстрів (блокчейн). Інтеграція цих інструментів формує екосистему «розумного» сільського господарства (Smart Agriculture), орієнтовану на максимізацію ресурсоефективності, стійкості та керованості виробничих циклів.

- Штучний інтелект
- Аналіз даних
- Хмарні технології
- Інтернет речей
- Технологія блокчейн
- Технологія БПЛА
- Інтернет речей
- 3D-друк
- Сільськогосподарські автоматизовані роботи
- Платформи для ведення бізнесу
- Бездротова автоматизація

Рис. 1. Основні цифрові технології для агробізнесу

Джерело: сформовано автором на основі [3; 4; 17-18]

На наше переконання, діджиталізацію в АПК слід розглядати як комплексний трансформаційний процес, що докорінно змінює парадигму ведення агробізнесу. Широке застосування інформаційно-комунікаційних технологій дозволяє суб'єктам господарювання формувати високоефективні ланцюги доданої вартості та адаптувати бізнес-моделі до сучасних реалій, і як наслідок, підвищенні загальної конкурентоспроможності галузі.

Цифрова трансформація виступає каталізатором еволюційного переходу ІАСУФР на вищий якісний рівень. В умовах сучасних ринкових викликів формування адаптивної ІАС постає стратегічним детермінантом зміцнення конкурентних переваг агробізнесу. Діджиталізація архітектури такої системи базується на синергії інноваційних інструментів збору, інтелектуальної обробки та візуалізації масивів даних, що забезпечує перехід до предиктивного менеджменту та прийняття обґрунтованих рішень у реальному часі.

Загалом, управління фінансовими результатами – це система способів, прийомів розробки та реалізації управлінських рішень, що пов'язані з процесами формування, розподілу і використання прибутку для досягнення стійкого фінансового стану та ефективною безперебійною діяльністю сільськогосподарських підприємств [7], а його інформаційно-аналітична система постає дієвим знаряддям оперативного моніторингу та діагностики фінансового стану підприємства. Завдяки ІАСУФР досягається висока точність прогнозування та обґрунтованість стратегічних векторів розвитку в умовах високої турбулентності середовища. Трансформація управління на засадах системності та адаптивності дозволяє аграрним суб'єктам оперативно, релевантно реагувати на виклики економічної нестабільності, забезпечуючи прозорість формування фінансових результатів.

З огляду на це, модернізація механізмів управління фінансовою результативністю на засадах діджиталізації набуває особливої пріоритетності. Конвергенція цифрових технологій дозволяє сформувати інтегроване інформаційне середовище, що забезпечує безперервну агрегацію та

автоматизований аналіз даних у режимі реального часу. Візуалізація ключових індикаторів надає менеджменту дієвий інструментарій для ідентифікації латентних фінансових ризиків та оперативної корекції стратегії, що мінімізує ймовірність виникнення кризових явищ та зміцнює загальний потенціал стійкості підприємства.

На нашу думку, ІАСУФР є комплексом взаємопов'язаних елементів (люди, технології, процеси, дані), що забезпечує збір, обробку, аналіз та інтерпретацію фінансової інформації підприємства. Ключова місія ІАСУФР полягає у формуванні верифікованого інформаційного базису, що акумулює релевантні та цілісні дані про фінансовий стан і результативність функціонування підприємства. Функціонування такої системи виступає платформою для предиктивного моделювання управлінських впливів, спрямованих на раціоналізацію витрат, максимізацію дохідності, оптимізацію ресурсного забезпечення та імплементацію стратегічних векторів розвитку.

Типові складові структури ІАСУФР, на нашу думку, мають включати такі компоненти (рис. 2).

Рис. 2. Типові складові структури інформаційно-аналітичної системи управління фінансовою результативністю підприємств агробізнесу

Джерело: розробка автора

Запропонована структура охоплює повний цикл трансформації первинної інформації в управлінське рішення. Архітектура системи базується на принципах функціональної декомпозиції та включає такі ключові підсистеми:

– модуль збору та первинної обробки даних - виконує функцію агрегації відомостей із різних джерел, забезпечуючи їх імпорт та очищення від інформаційного шуму чи помилок;

– модуль зберігання даних (Data Warehouse) - виступає централізованим репозиторієм, де накопичуються структуровані фінансові масиви для подальшого аналітичного використання;

– модуль аналізу та моделювання - представляє собою інтелектуальне ядро системи, що використовує аналітичний інструментарій для побудови прогнозних моделей і підтримки прийняття рішень;

– модуль візуалізації та формування звітів - забезпечує когнітивну інтерпретацію результатів через інтерактивні дашборди, дозволяє генерувати кастомні звіти та автоматизує систему сповіщень про критичні події;

– модуль управління доступом та безпеки - гарантує цілісність та конфіденційність інформації шляхом розмежування прав користувачів, шифрування даних і проведення аудиту безпеки.

Дана структура ІАСУФР дозволяє підприємствам агробізнесу системно підходити до управління фінансовою результативністю, поєднуючи технологічну надійність із високою якістю аналітичних висновків.

Взаємозв'язок цифрової трансформації та ІАСУФР реалізується через якісну зміну архітектури управління, тобто, якщо традиційні системи орієнтовані на фіксацію минулих подій, то діджиталізована ІАСУФР базується на предиктивній аналітиці. Цифрова трансформація забезпечує систему необхідним інструментарієм, що дозволяє інтегрувати в ІАСУФР такі модулі, як автоматизований збір даних із зовнішніх джерел, сховища структурованих даних та системи інтерактивної візуалізації (дашборди).

Діджиталізація ІАСУФР підприємств агробізнесу дозволяє забезпечити

оперативний доступ до релевантної інформації, підвищити точність і швидкість прийняття управлінських рішень, зменшити фінансові ризики та посилити конкурентні переваги. У цьому контексті особливої актуальності набуває розробка та впровадження діджиталізованої ІАС, орієнтованої на забезпечення ефективного управління фінансовою результативністю аграрних підприємств (рис. 3).

Рисунок ілюструє концептуальну модель діджиталізації інформаційно-аналітичної системи управління фінансовою результативністю підприємств агробізнесу. Модель відображає логічну послідовність формування управлінських рішень на основі інтеграції внутрішніх і зовнішніх джерел даних, сучасних цифрових технологій та аналітичних модулів.

Запропонована структура забезпечує трансформацію первинної облікової та операційної інформації у комплексні аналітичні показники, необхідні для планування, контролю, прогнозування та управління фінансовими результатами. Реалізація такої моделі сприяє підвищенню фінансової стійкості, прозорості управління та конкурентоспроможності підприємств агробізнесу в умовах цифрової трансформації.

Модель акцентує увагу на вирішальній ролі інтеграції інформації, що формується за всіма напрямками діяльності підприємства та з урахуванням впливу зовнішнього середовища. Вона трансформує фінансове управління з інструменту ретроспективної фіксації результатів у проактивний і стратегічно орієнтований механізм, який дає змогу не лише інтерпретувати досягнуті показники, а й цілеспрямовано формувати майбутні фінансові результати. Використання сучасних цифрових технологій створює можливості для сценарного моделювання без підвищення ризиків, підвищення точності прогнозів і оптимального розподілу ресурсів, що є особливо важливим у нестабільному та ризиконасиченому аграрному середовищі.

КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ
УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ АГРОБІЗНЕСУ

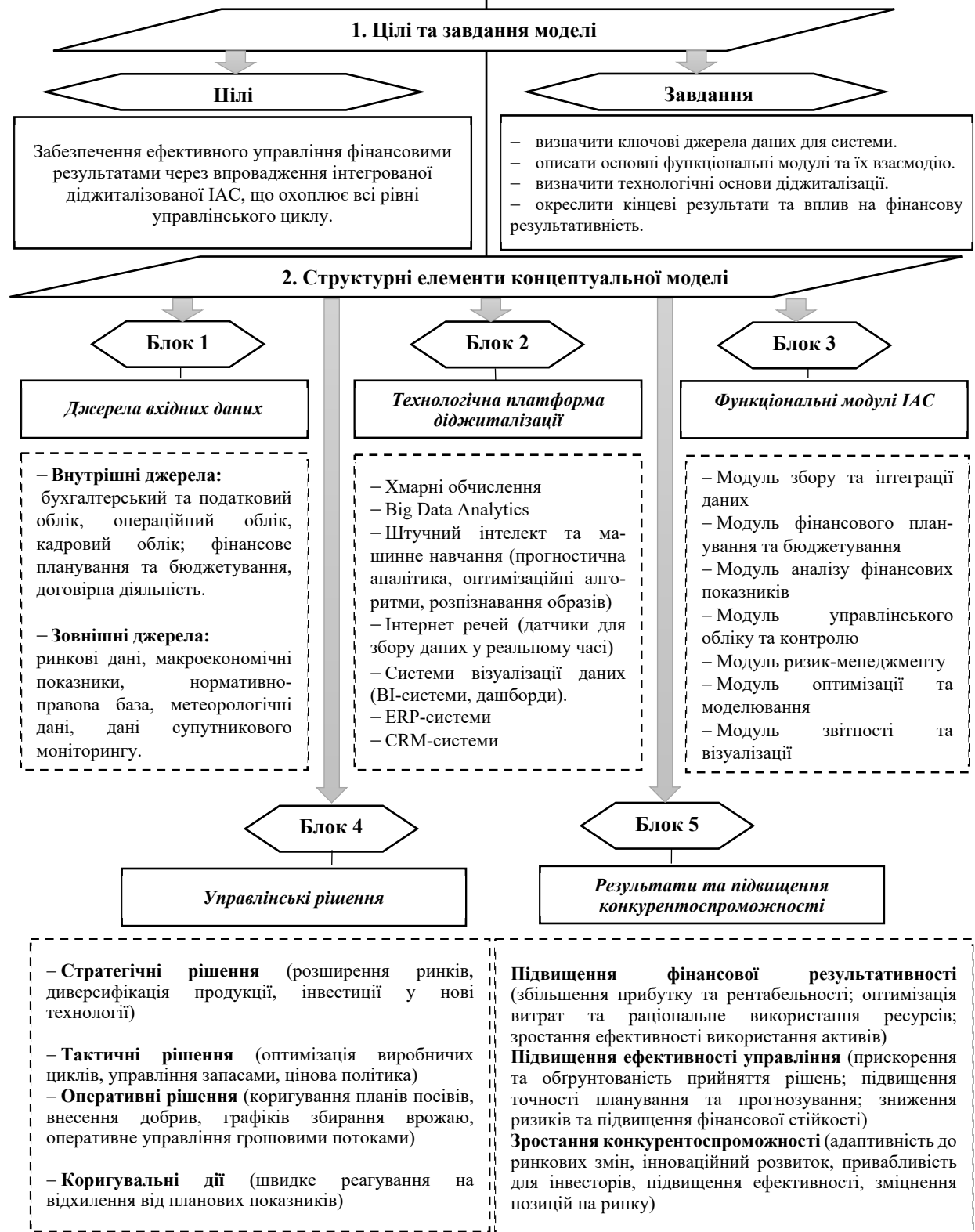

Рис. 3. Концептуальна модель діджиталізації ІАСУФР підприємств агробізнесу

Джерело: розробка автора

Результатом упровадження такої системи є суттєве зростання фінансової результативності підприємства за рахунок зниження витрат, підвищення прибутковості та ефективнішого використання активів. Це сприяє посиленню конкурентних позицій аграрних підприємств, підвищує їх адаптивність до ринкових змін, здатність до впровадження інновацій та інвестиційну привабливість. Запропонована модель виступає своєрідною «дорожньою картою» цифрового розвитку агропідприємств, орієнтованих на досягнення сталого зростання та лідерства на ринку, і може бути гнучко адаптована з урахуванням рівня цифрової зрілості, ресурсного потенціалу, особливостей бізнес-процесів і стратегічних пріоритетів конкретного підприємства.

Висновки. У процесі дослідження обґрунтовано, що в умовах цифрової трансформації економіки, аналітичне забезпечення управління фінансовою результативністю набуває визначальної ваги для забезпечення стійкого розвитку та конкурентоспроможності підприємств агробізнесу. Зростання обсягів інформації, ускладнення виробничо-збутових процесів і підвищення рівня ризиків, зокрема внаслідок воєнних дій та нестабільності зовнішнього середовища, зумовлюють необхідність переходу від традиційних, ретроспективно орієнтованих підходів до цифрово-інтегрованих інформаційно-аналітичних систем.

Проведений аналіз наукових підходів до трактування поняття діджиталізації засвідчив відсутність єдиної концептуальної парадигми, що ускладнює формування уніфікованих методичних підходів до її практичної реалізації в управлінні фінансовими результатами. Водночас узагальнення наукових позицій дозволило розглядати діджиталізацію агробізнесу як комплексний трансформаційний процес, спрямований на оптимізацію та автоматизацію бізнес-процесів, удосконалення інформаційно-комунікаційних зв'язків і підвищення ефективності господарської діяльності.

Доведено, що цифрова трансформація виступає каталізатором якісних змін інформаційно-аналітичної системи управління фінансовою результативністю,

забезпечуючи її еволюційний перехід до предиктивної моделі управління. Діджиталізація архітектури ІАСУФР на основі синергії сучасних технологій збору, обробки, зберігання та візуалізації даних створює умови для прийняття обґрунтованих управлінських рішень у режимі реального часу та зниження фінансових ризиків.

У статті обґрунтовано типову структуру діджиталізованої ІАСУФР підприємств агробізнесу, яка охоплює модулі збору та первинної обробки даних, зберігання інформації, аналітичного моделювання, візуалізації результатів і забезпечення інформаційної безпеки. Запропонована архітектура дозволяє забезпечити повний цикл трансформації первинної облікової інформації в управлінські рішення та підвищити якість аналітичних висновків.

Розроблена концептуальна модель діджиталізації ІАСУФР демонструє логічну послідовність інтеграції внутрішніх і зовнішніх джерел даних, цифрових технологій та аналітичних модулів, що сприяє переходу від фіксації минулих фінансових результатів до їх цілеспрямованого формування. Реалізація запропонованої моделі забезпечує зростання фінансової результативності за рахунок оптимізації витрат, підвищення прибутковості та раціонального використання ресурсів.

Узагальнюючи результати дослідження, зроблено висновок, що впровадження діджиталізованої інформаційно-аналітичної системи управління фінансовою результативністю є стратегічним інструментом підвищення адаптивності, фінансової стійкості та інвестиційної привабливості підприємств агробізнесу. Запропоновані підходи можуть бути використані як методична основа для подальших наукових досліджень і практичних рішень у сфері цифрової трансформації управління фінансовими результатами аграрних підприємств.

Список використаних джерел

1. Ольховський А., Мініна В. Діджиталізація агробізнесу: впровадження

ІТ-рішень у сільське господарство. *Економіка та суспільство*. 2025. № 74.
<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-74-39>

2. Завербний А., Залізна Л., Трач М. Діджиталізація як важливий фактор формування конкурентоспроможності експортно-орієнтованого підприємства: інформаційний аспект. *Економіка та суспільство*. 2024. № 60.
<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-19>

3. Поліщук О.М., Михайловина С.О., Матрос О.М., Ратушна О.П. Особливості використання діджиталізації в аграрному секторі економіки України. *Агросвіт*. 2025. № 6. С. 98-105. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2025.6.98>

4. Буяк Л. А. Сучасні тенденції та основні теоретичні підходи до цифрової трансформації агробізнесу. *Журнал стратегічних економічних досліджень*. 2023. № 6 (17). С. 50-62. DOI: [10.30857/2786-5398.2023.6.5](https://doi.org/10.30857/2786-5398.2023.6.5)

5. Лігоненко Л.О., Хріпко А.В., Доманський А.О. Зміст та механізм формування стратегії діджиталізації в бізнес-організаціях. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2018. № 2, т. 2. С. 20–25.

6. Гудзь О., Федюнін С., Щербина В. Діджиталізація, як конкурентна перевага підприємств. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2019. № 3 (29). С.18-24.

7. Гайбура Ю. А. Аналітичний інструментарій управління фінансовими результатами підприємства в умовах кризи. *Ефективна економіка*. 2021. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8913>. DOI: [10.32702/2307-2105-021.5.103](https://doi.org/10.32702/2307-2105-021.5.103)

8. Жадан М., Батій Я. Обліково-аналітичне забезпечення процесу управління фінансовим результатом діяльності підприємства. *Сталий розвиток економік*. 2016. № 4 (33). С. 113-119. URL:<https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/344>

9. Гайдучок Т., Вітер С., Гданська Ю. Удосконалення обліково-аналітичного забезпечення для підвищення ефективності управління фінансовими результатами. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 65.

<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-85>

10. Мокляк Т. В. Роль обліково-аналітичного забезпечення у процесі управління фінансовими результатами. *Актуальні питання економічних наук*. 2024. № 6. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14289613>

11. Лапін А. В., Грінчук І. О., Терещук В. І. Вплив діджиталізації на бізнес-процеси та управління діяльністю підприємств. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2024. № 11. <https://doi.org/10.5281/zenodo.13911337>

12. Варга В. П. Діджиталізація як один з чинників конкурентоспроможності підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. № 8. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8121>. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.8.1544.

13. Харченко Т.Б. Сучасні підходи до діджиталізації логістичних процесів на складі. *Ефективна економіка*. 2025. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2025_2_62 DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.2.60>

14. Скопенко Н.С. Северина І.В., Кириченко О.М., Голобородько В.П. Вплив діджиталізації на функціонування українських компаній харчової промисловості в умовах сучасних викликів. *Агросвіт*. 2025. № 3. С. 46–57. DOI: 10.32702/2306-6792.2025.3.46

15. Ільченко Т.В. Діджиталізація як інструмент інноваційного розвитку агробізнесу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 3. С. 81–85. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.3.81>

16. Лазоренко Т., Шолом І. Діджиталізація як основний фактор розвитку бізнесу. *Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи*: зб. тез допов. міжн. науково-практичної конференції. 2020. Вип. 1. С.50-51 URL: <http://confmanagement.kpi.ua/proc/article/view/201186>

17. Кравченко М. О., Салабай В. О. Роль цифрових трансформацій бізнес-процесів підприємств. *Економічний вісник*. 2023. № 26. С. 148-153.

18. Гуренко А., Гашутіна О. Напрями розвитку систем управління в

умовах діджиталізації бізнесу в Україні. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. № 19. С.739-745.